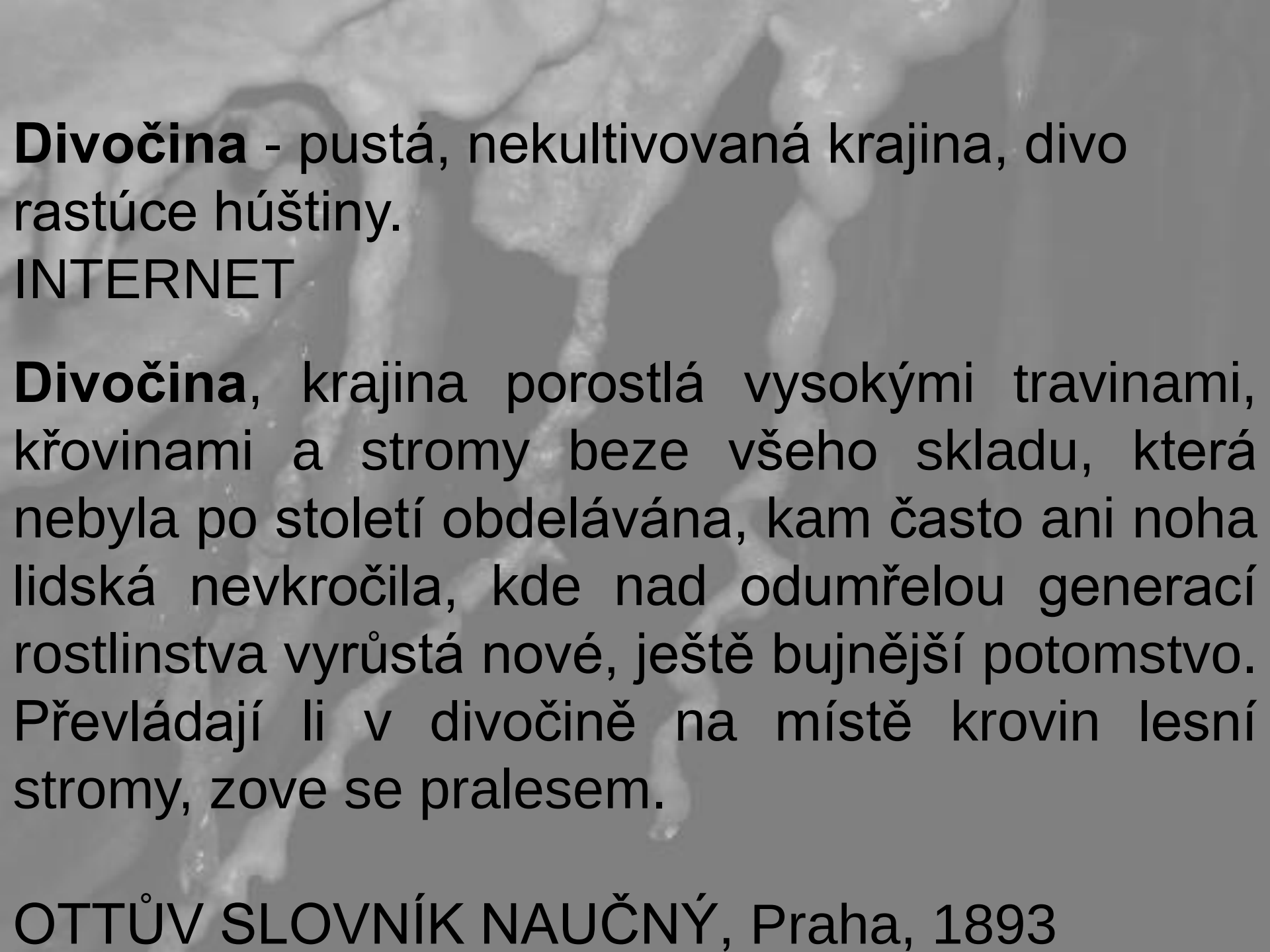

Divočina z pohľadu jaskyniara

**Peter Holúbek, Slovenské múzeum ochrany prírody a
jaskyniarstva, Liptovský Mikuláš, www.smopaj.sk**

Divočina - pustá, nekultivovaná krajina, divo
rastúce húštiny.

INTERNET

Divočina, krajina porostlá vysokými travinami, křovinami a stromy beze všeho skladu, která nebyla po století obdelávána, kam často ani noha lidská nev kročila, kde nad odumřelou generací rostlinstva vyrůstá nové, ještě bujnější potomstvo. Převládají li v divočině na místě krovín lesní stromy, zove se pralesem.

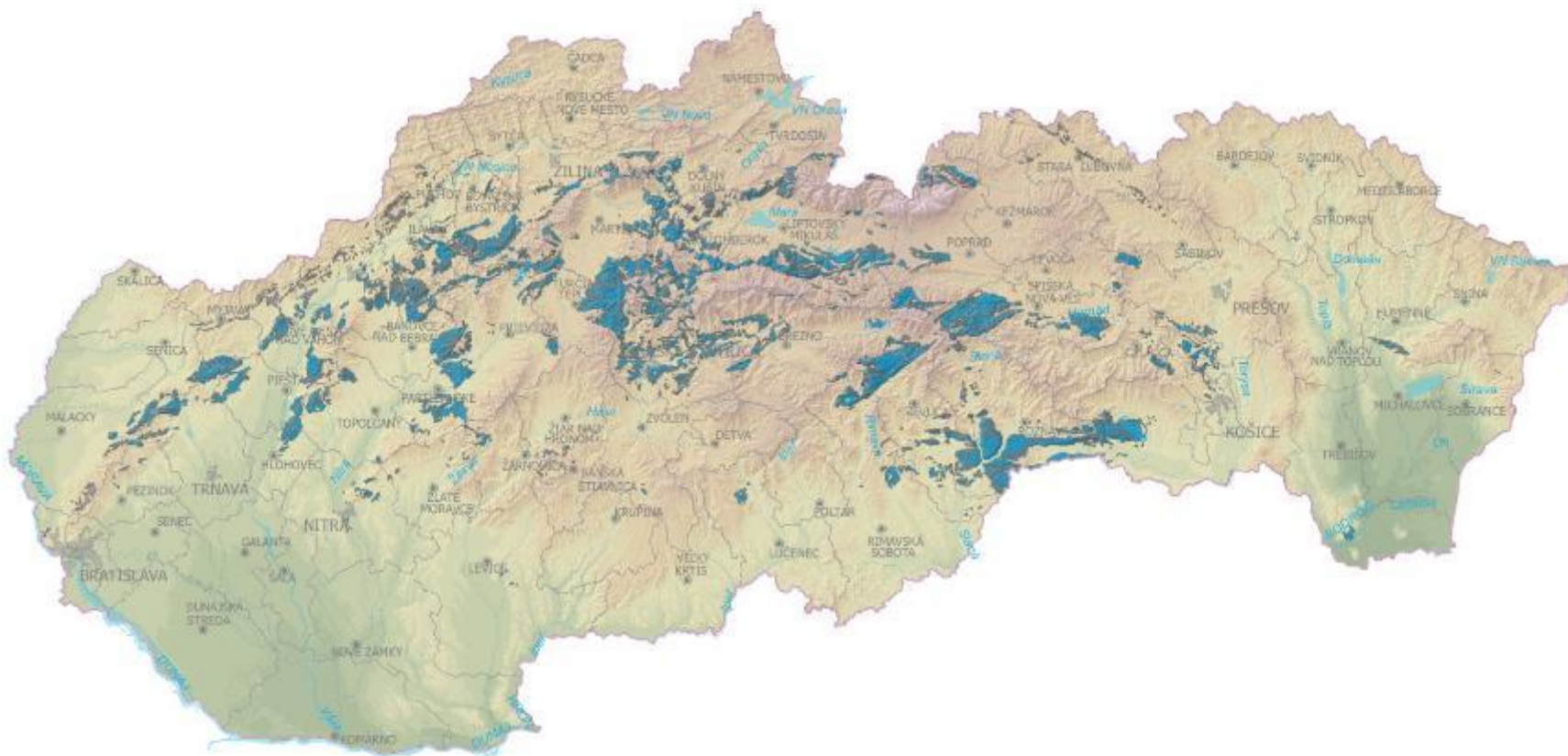
OTTŮV SLOVNÍK NAUČNÝ, Praha, 1893

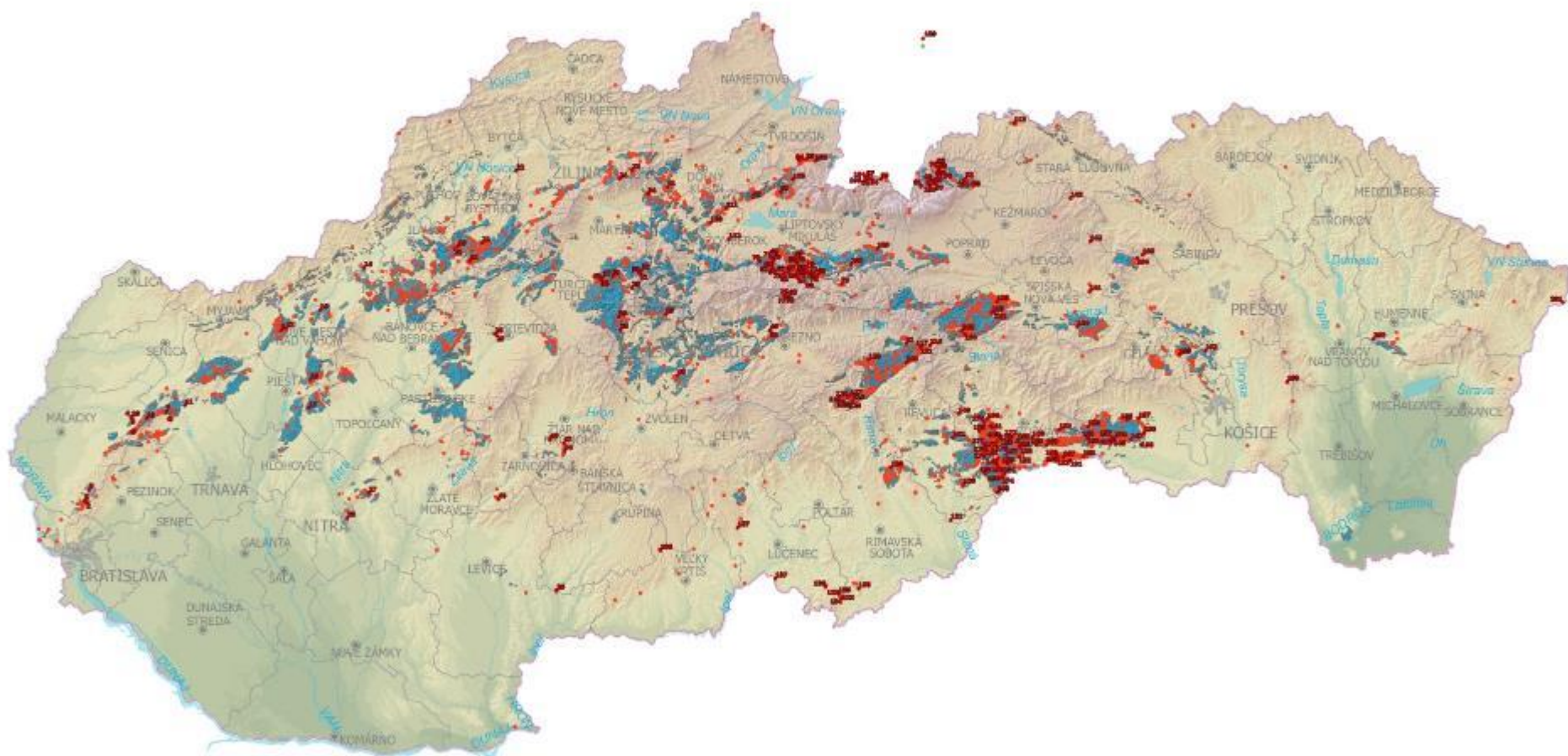
Jaskyne, priepasti, vyvierčky a povrchové krasové útvary sú situované v krajine na rôznych miestach, od kameňolomov, tunelov, ľudských sídiel až po neprístupné bralá Belanských Tatier

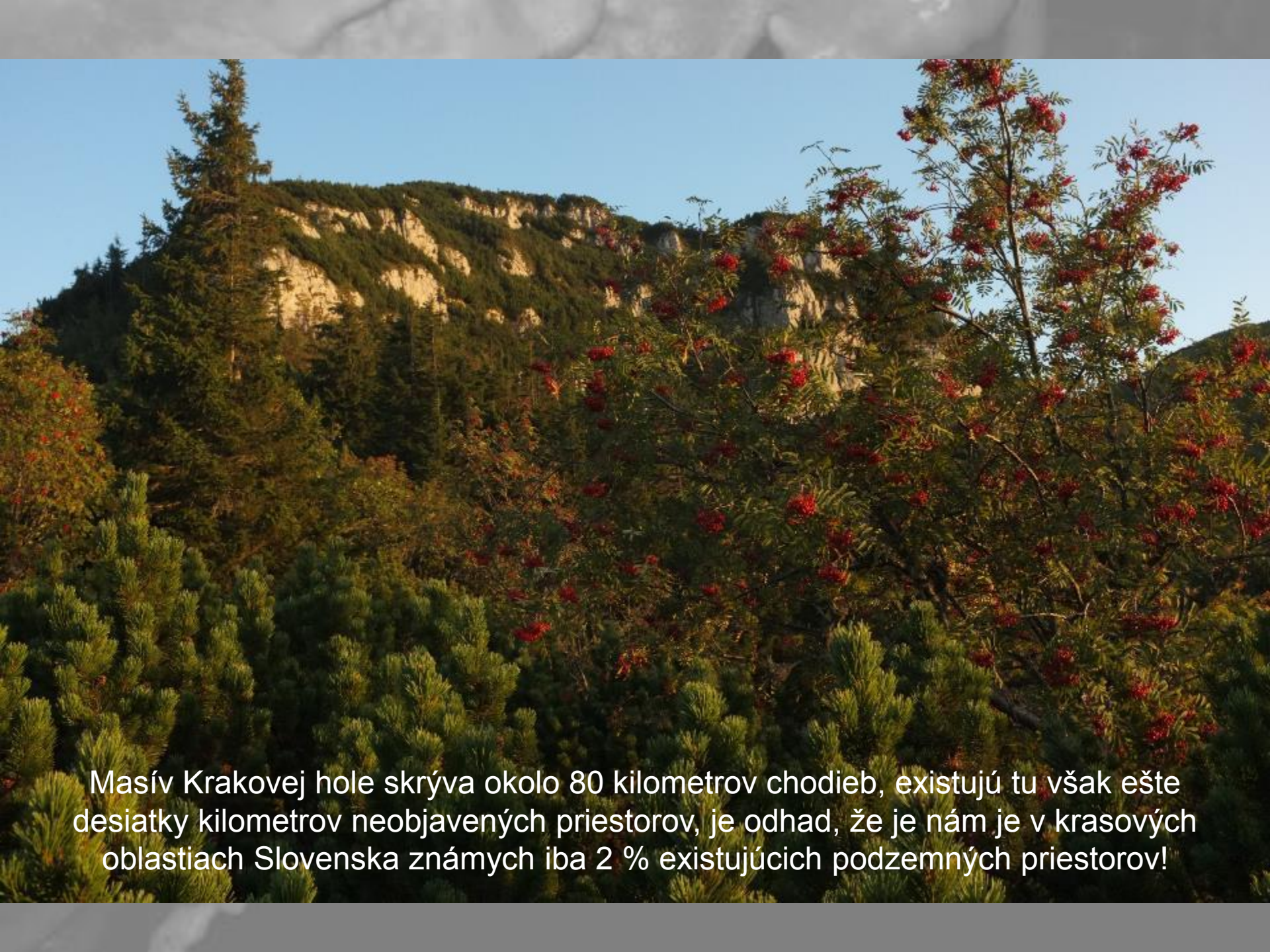

Na Slovensku je 2 700 km² krasových území

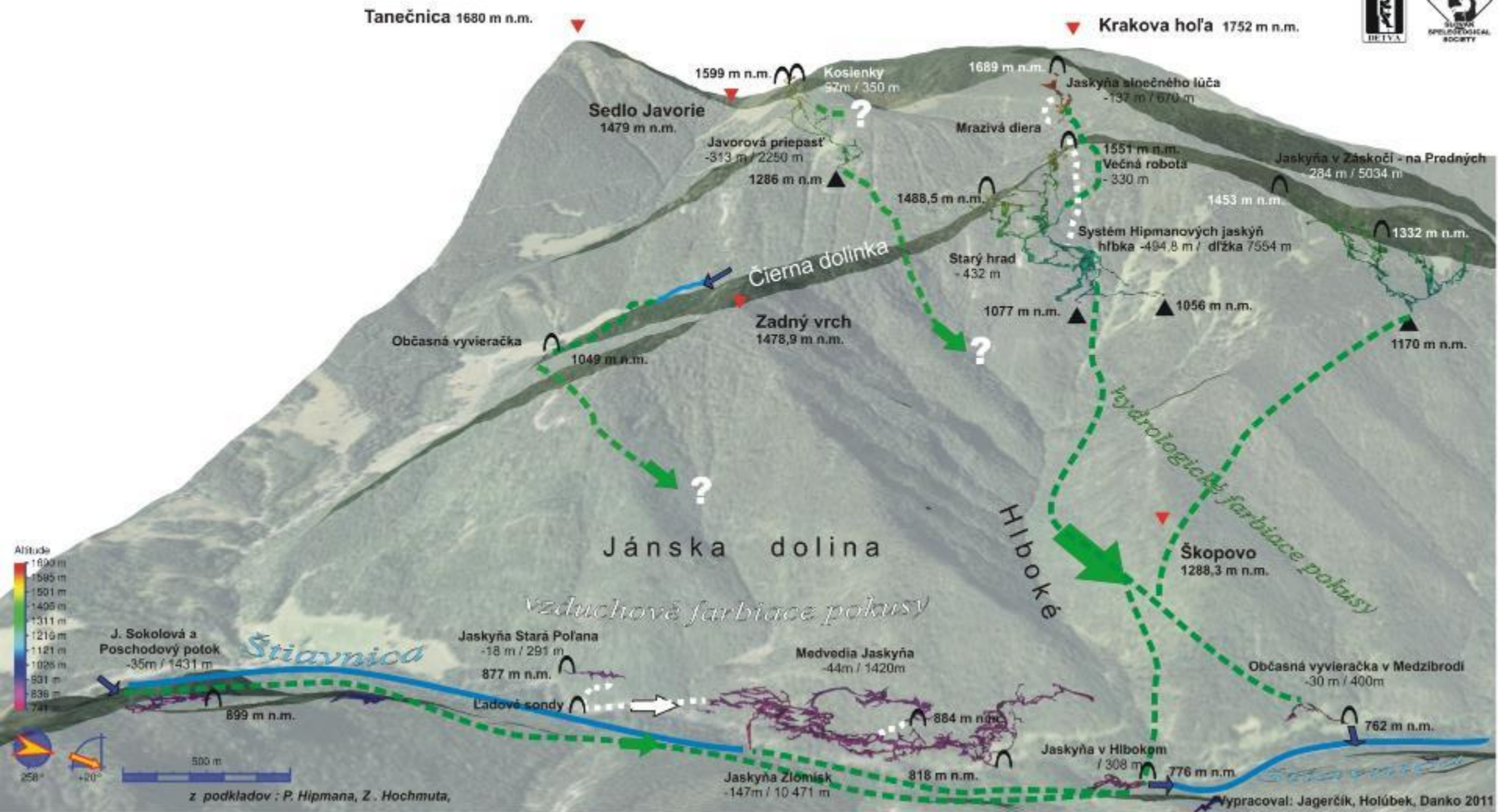
Viac ako 7 000 jaskýň so sumárnou dĺžkou 480 km

Masív Krakovej hole skrýva okolo 80 kilometrov chodieb, existujú tu však ešte desiatky kilometrov neobjavených priestorov, je odhad, že je nám je v krasových oblastiach Slovenska známych iba 2 % existujúcich podzemných priestorov!

Hydrologická a vzduchová grafika na Krakovej holi a v Jánskej doline

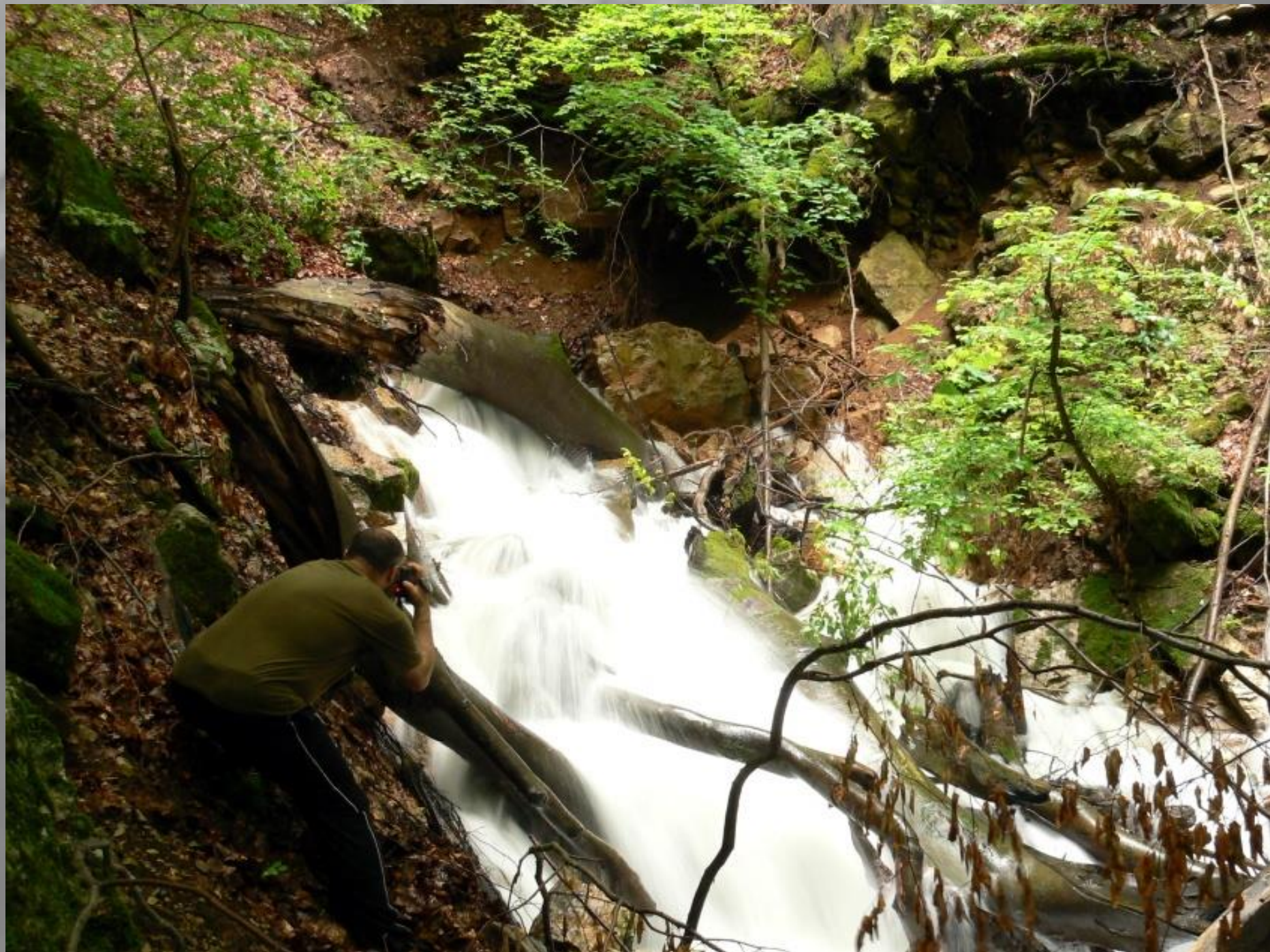
Speleológia je systematická činnosť zameraná na komplexné poznávanie krasových procesov a s tým je spojený plošný pohyb po teréne v lete, zime, za sucha i za povodní, aktivity v podzemí súvisia s archeológiou, paleontológiou, hydrológiou, zoológiou, históriou a inými vednými disciplínami.

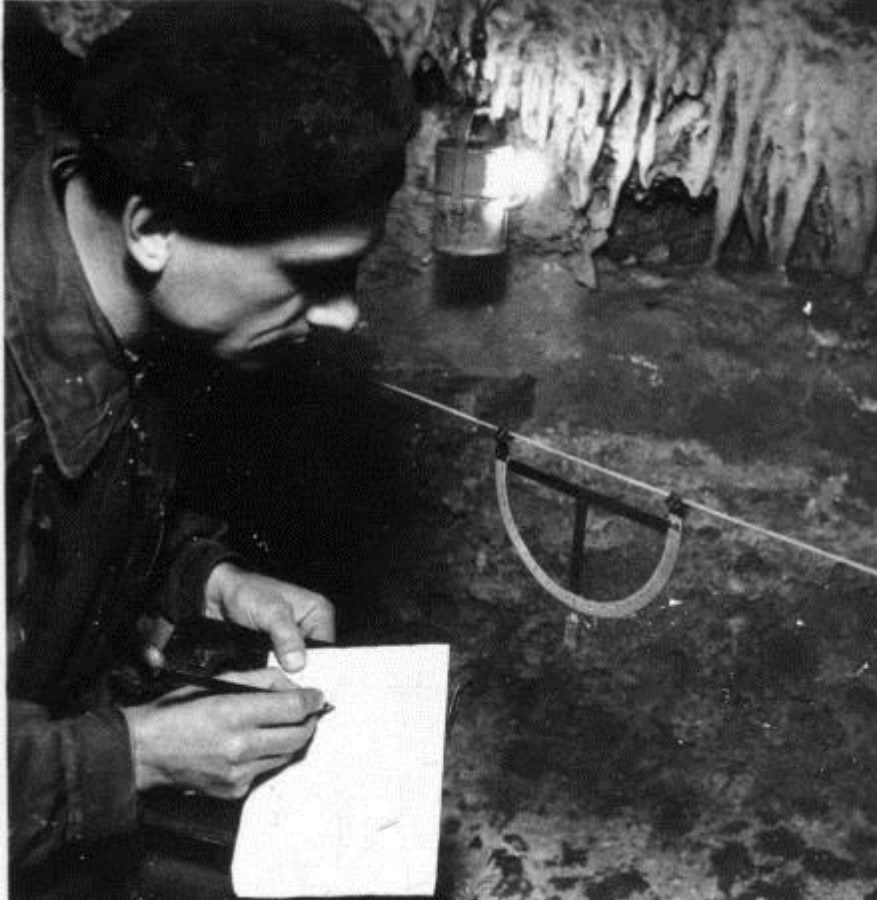
**Národnú databázu jaskýň, ktorej existencia vyplýva zo
Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny vedie v zmysle štatútu
múzeum, obsahuje cez 7 000 jaskýň a priepastí s dokumentáciou**

**V roku 1943 vznikol Jaskyniarsky zbor KSTL, ktorý sa v roku 1949
pretransformoval na Slovenskú speleologickú spoločnosť, dnes
pôsobí plošne po celom území Slovenska, má 800 členov.**

**V rokoch 2008-2012 bol riešený na pôde múzea projekt:
Získanie zemepisných súradníc vchodov do jaskýň,
zameraných bolo 4031 vchodov do
jaskýň a priepastí, zúčastnilo sa ho 17 jaskyniarov,
zaevidovaných bolo 1019 lokalít.**

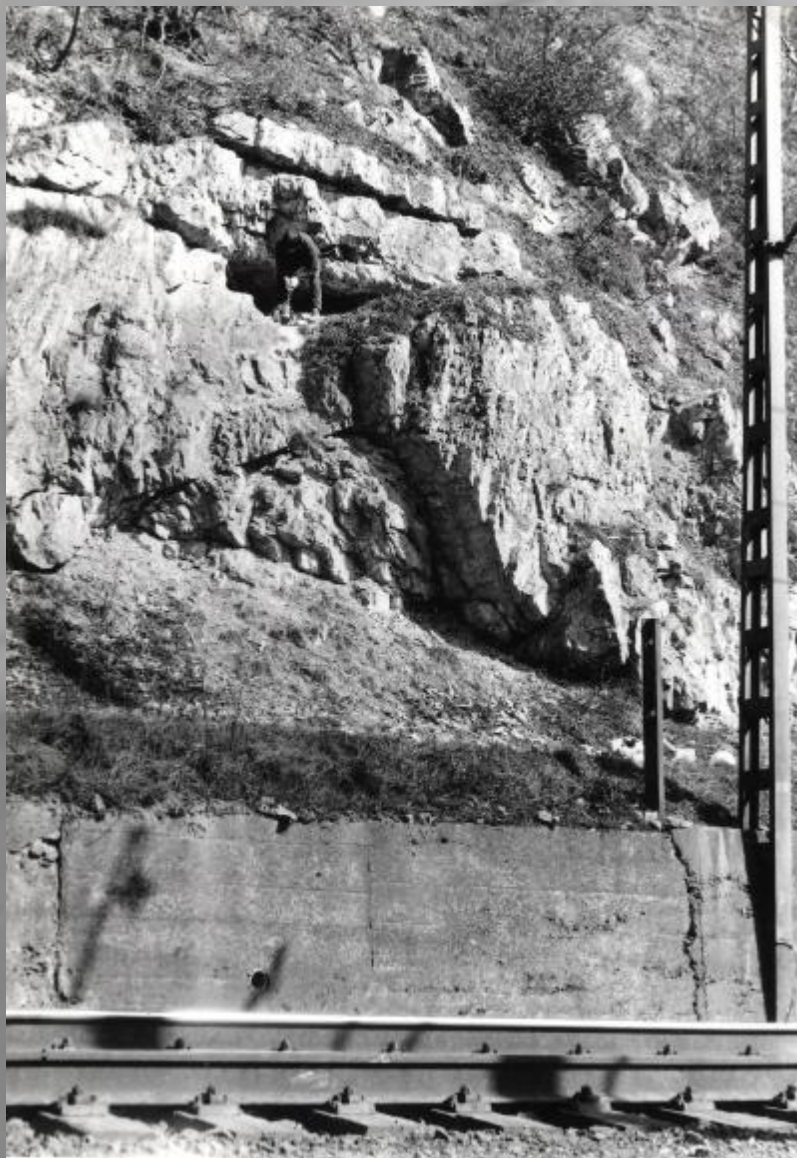
Anton Droppa (1920- 2013)
Geografický ústav SAV,
zameral a preskúmal cez
500 jaskýň

Hlohovec odkrytá krajina,
50., 60. a 70. roky

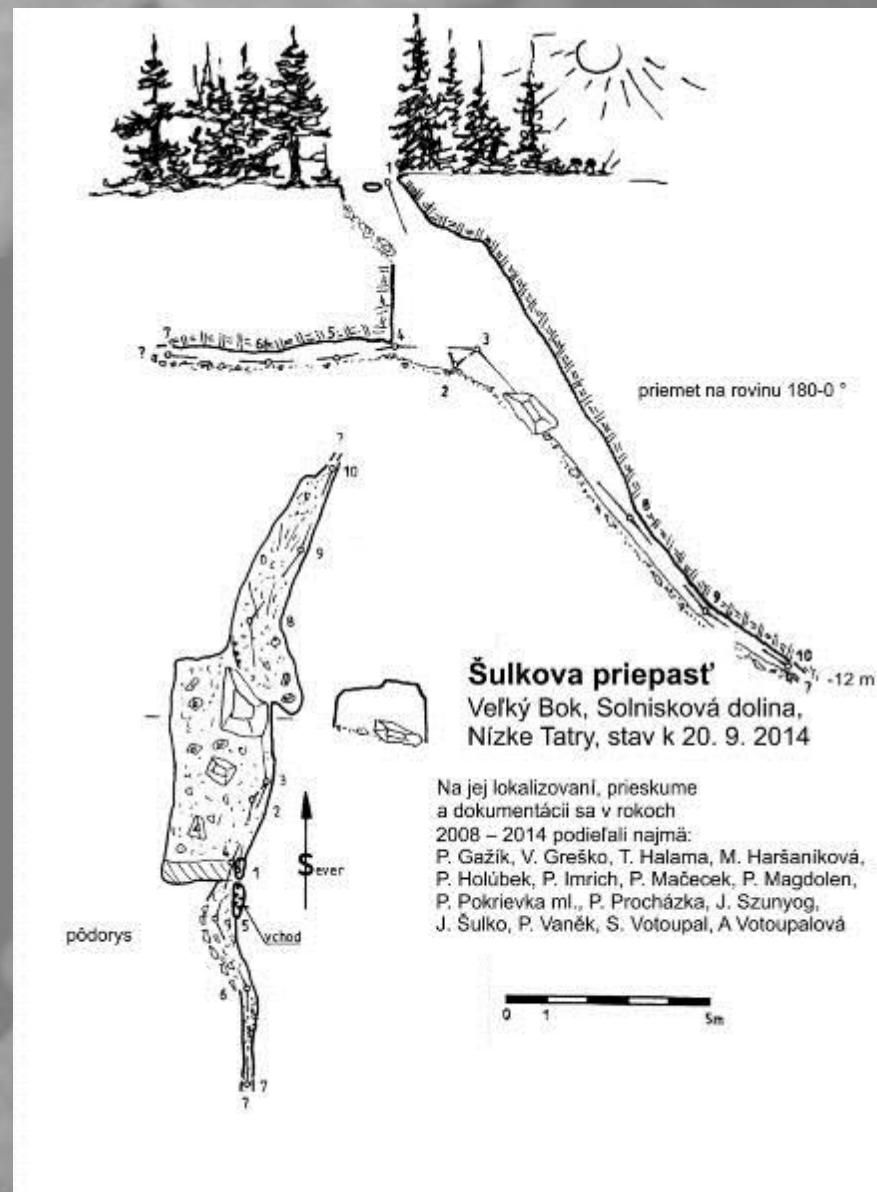

Stankovany 18. 3. 1972

26. 8. 2008

Národný park Taroko

Speleológom a ich aktivitám vyhovuje **kultúrna krajina** s obyvateľmi ktorí sa pohybujú aj po jej odľahlých častiach a dobre poznajú terén a zmeny v ňom. V minulosti to boli najmä **pastieri, poľovníci** či **drevorubači**. Ideálne to bolo v 70. rokoch, keď sa zvýšila životná úroveň, zrušené boli pracovné soboty a ešte žili a boli čulí pamätníci, ktorí sa celý život pohybovali v horách a dokonale poznali terén. Ako jaskyniarski informátori boli nenahraditeľní. Dodnes je veľa jaskýň ktoré sú známe z rozprávania, opisu, či z literatúry a nevie sa ich poloha. Paradoxný je príklad kameňolomu v Gombaseku v Slovenskom krase. Pred desiatkami rokov odstrel zatarasil jej vchod a tak ju zachránil do dnešných dní pred devastáciou nelegálnymi vykrádačmi archeologických a paleontologických nálezov, v múzeu evidujeme mnohé náhodné objavy jaskýň pri razení tunelov, hĺbení základov domov, alebo stavbe cesty. Je zaznamenaný aj objav jaskyne po víchrici, keď sa pod vyvaleným stromom objavili neznáme priestory. Vo všeobecnosti ale platí že **divočina sťažuje**, alebo **nesmierne komplikuje** praktický speleologický prieskum tým, že sa nedá zabezpečiť kontinuálne a plošné pozorovanie krasových javov (závrty, priepasti, ponory, vyvery vôd, prepadliská, škrapové polia, bralá, depresie a iné krajinné prvky) počas dlhého obdobia.

Sachalin, Ruská federácia

Podľa dostupných údajov je na najväčšom ostrove Ruskej federácie známych 30 veľkých krasových masívov a veľké množstvo menších ostrovov vápencov. Jaskyniarmi je preskúmaných 12 krasových masívov a v desiatich z nich sú známe podzemné priestory. Speleologický prieskum sa tu začal až v roku 1979!

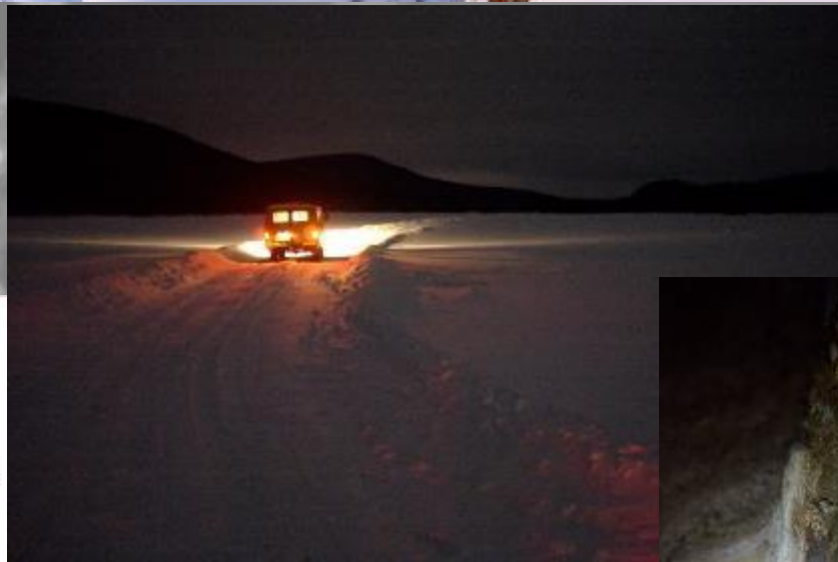
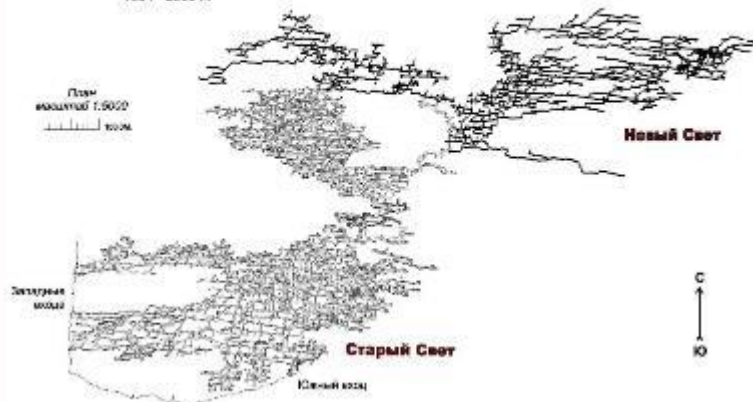
Neschůdná sachalinská tajga, hory, neustálé vlhko, mlhy, medvědi, hlad, komáři, a v zimě mrazy a vánice – to jsou ti praví přátelé dozoru. V sachalinské tajze, kde je třeba na každém kroku zlézat celé hory vývratů, prodírat se trním nebo houštím bambusu, brodit se až po pás močály a potoky, ustavičně se bránit strašlivě dotírajícím mračným komárů – za těchto podmínek ujde za den otužilý sytý lovec nejvýš osm verst (8,5 km), zatím co člověk vyčerpaný vězením, živící se v tajze houbami se solí a nevědoucí, kde je sever, kde jih, neujde za celý den víc než tři až pět verst. Mimo to zběh nemůže se dát přímo, musí jít velikou oklikou, aby nenarazil na strážné. Plouží se týden, dva, někdy i měsíc, vyčerpaný hlade, průjmy a zimnicí, celý poštipaný od komárů, s rozbolavělýma, opuchlýma nohama, mokrý, špinavý, rozedraný, někde zmírá v tajze nebo se s vypětím všech sil vleče zpátky, úpěnlivě prose Boha, aby potkal vojáka nebo Giljaka, který by ho dopravil do věznice. A. P. Čechov, 1890

Sibír, Ruská federácia

Пещера Ботовская

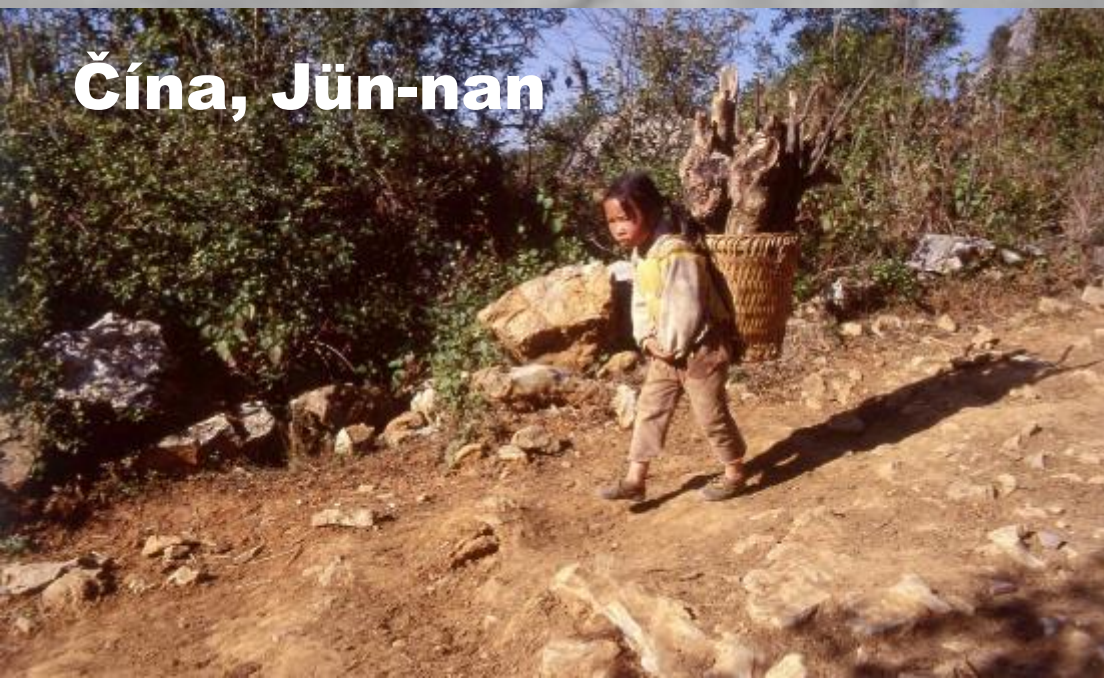
(Жигаловский район, Иркутская обл.)
топосъемка Иркутского клуба спелеологов
"Арыбик"
1964 - 2006 гг.

Mongolsko

Čína, Jün-nan

Úlohou jaskyniarov je **objavovať, skúmať a samozrejme aj chrániť podzemné priestory.**

Samozrejmosťou je, že okrem týchto aktivít by sme sa mali my pozerat' pod zemou otvorenými očami a na svetlo vynášať skryté tajomstvá Zeme a spolupracovať s odborníkmi, ktorí môžu posunúť ľudské poznanie o klíme, zoológii, archeológii, geológii, hydrológii, botanike, či speleoterapii. Azda najväčším tajomstvom ktoré jaskyne skrývajú sú informácie ukryté v sedimentoch, kde sa ako v konzerve času ukrývajú informácie o blízkej, ale aj vzdialenejšej minulosti. Uvedomujeme si, že speleológia je iba okrajová ľudská aktivita, ktorá sa dotýka iba malého územia, ale má určite veľký dosah na vedecké poznatky. Cieľom tejto prezentácie bolo upozorniť odbornú verejnosť na náš vzťah k divočine a na naše aktivity, možnosti a potenciál. Jaskyniarov na Slovensku je viac ako 800 a jediní máme komplexný prehľad o jaskyniach a krasových územiach Slovenska.

Tešíme sa na budúcu spoluprácu!

Ďakujem za pozornosť!

Foto: Archív SMOPaJ, E. Hipmanová,
Ľ. Luhová
P. Holúbek, holubek@smopaj.sk

